

УДК 005.334:336.012.23

DOI: <https://doi.org/10.37000/ebbsl.2024.06.06>

Тетяна Макарова,

здобувач освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності 073
«Менеджмент»,
Одеський державний аграрний університет
tm192196@gmail.com

Тетяна Грекова,

асистент кафедри менеджменту
Одеський державний аграрний університет
ORCID ID: 0009-0000-4868-1480
grekovataniya@ukr.net

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація

У статті досліджується актуальна проблема управління фінансовими ризиками на сучасних підприємствах. Метою статті є дослідження сучасних підходів до управління фінансовими ризиками на підприємствах в умовах ринкової економіки, аналіз їхньої ефективності та розробка практичних рекомендацій для забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємств. У статті розглянуто основні типи фінансових ризиків, включаючи кредитний, валютний, ринковий, операційний і ліквідний ризики, та описано методи їх оцінки й мінімізації. Наукова новизна полягає у систематизації сучасних методів управління фінансовими ризиками з урахуванням глобалізаційних викликів і мінливих ринкових умов. Висвітлено роль кількісних, якісних і комбінованих підходів до оцінки ризиків, таких як SWOT-аналіз, метод VaR (Value at Risk) і сценарний аналіз. Особливу увагу приділено інструментам ризик-менеджменту, таким як диверсифікація, хеджування, самострахування та страхування ризиків, а також аналізу їхньої ефективності у різних умовах господарювання. У статті обґрунтовано важливість стратегічного управління фінансовими ризиками як ключового чинника адаптації підприємств до змін у зовнішньому середовищі. Зазначено, що ефективне управління ризиками сприяє стабільності підприємств, забезпечує їхню фінансову незалежність і здатність до довгострокового розвитку. Висновки підтверджують, що впровадження комплексного ризик-менеджменту дозволяє мінімізувати фінансові втрати та підвищити стійкість підприємств до зовнішніх викликів.

Ключові слова: фінансові ризики, ризик-менеджмент, управління ризиками, диверсифікація, хеджування, економічна стабільність, методи оцінки ризиків, фінансова стратегія, зовнішні фактори, внутрішні фактори.

UDC 005.334:336.012.23

Tetiana Makarova
Bachelor`s degree holder
specialty 073 “Management”
Odesa State Agrarian University
tm192196@gmail.com

Tatiana Grekova,
Assistant of the department of management
Odesa State Agrarian University
ORCID ID: 0009-0000-4868-1480
grekovataniya@ukr.net

MANAGEMENT OF FINANCIAL RISKS IN THE MARKET ECONOMY

Abstract

The purpose of the article is the modern conditions of a market economy, financial risk management is one of the most critical components of strategic enterprise management. The uncertainty of the external environment, rapidly changing economic conditions, currency fluctuations, political instability, and other factors create additional threats to the stable financial position of enterprises. Under globalization and the integration of financial markets, companies face the necessity of effective risk management to ensure financial stability and adaptability in a dynamic environment.

The relevance of financial risk management is growing amid continuous economic shocks accompanied by heightened market instability. Companies lacking adequate risk minimization mechanisms are at significant financial loss risk, impacting their competitiveness and ability to fulfill obligations to partners and creditors. Therefore, the strategic role of risk management becomes crucial in building a system that enables timely responses to external environment changes and minimizes potential threats.

This article aims to analyze existing approaches to financial risk management in enterprises, assess their effectiveness under modern market conditions, and develop practical recommendations for improving risk management methods to ensure financial stability and competitiveness.

The scientific novelty of the study lies in the comprehensive analysis of current challenges in financial risk management, the evaluation of qualitative and quantitative approaches, and the identification of combined methods that integrate diverse strategies for optimal results. The research also highlights the implementation of advanced financial tools, such as derivatives and hedging mechanisms, tailored to mitigate specific risks effectively.

Conclusions. The study identifies key financial risks, such as credit, currency, market, operational, and liquidity risks, providing a classification and detailed analysis of their potential impact on enterprises. It emphasizes the importance of combining qualitative methods, such as expert assessments and SWOT analysis, with quantitative techniques, like Value at Risk (VaR), to enhance accuracy in risk evaluation and mitigation. Additionally, the article explores diversified strategies, including asset diversification, risk insurance, and leveraging financial derivatives, to mitigate market uncertainties and sustain long-term business stability.

The findings demonstrate that effective financial risk management extends beyond reducing potential losses—it enables companies to adapt flexibly to external and internal market changes, ensuring sustained growth and competitiveness. The study recommends a balanced approach to implementing risk management strategies, integrating qualitative, quantitative, and combined methods to create a robust risk mitigation framework.

Keywords: Financial risks, risk management, risk control, diversification, hedging, economic stability, risk assessment methods, financial strategy, external factors, internal factors.

Постановка проблеми. У сучасних умовах ринкової економіки управління фінансовими ризиками є однією з найважливіших складових стратегічного управління підприємствами. Невизначеність зовнішнього середовища, швидко змінювані економічні умови, коливання валютних курсів, політична нестабільність та інші фактори створюють додаткові загрози для стабільного фінансового становища підприємств. В умовах глобалізації та інтеграції фінансових ринків підприємства стикаються з необхідністю ефективного управління ризиками для забезпечення своєї фінансової стійкості та здатності до адаптації в мінливому середовищі.

Актуальність теми управління фінансовими ризиками зростає на фоні постійних економічних потрясінь, які супроводжуються підвищеною нестабільністю фінансових ринків. Підприємства, не маючи належних механізмів для мінімізації ризиків, можуть зазнати значних фінансових втрат, що в свою чергу впливає на їх конкурентоспроможність та здатність виконувати зобов'язання перед контрагентами та кредиторами. У зв'язку з цим важливою є роль стратегічного управління ризиками для створення системи, яка дозволяє підприємству вчасно реагувати на зміни умов зовнішнього середовища та мінімізувати потенційні загрози.

Основними викликами, з якими стикаються підприємства в процесі управління фінансовими ризиками, є складність правильної оцінки ризиків, необхідність вибору оптимальних інструментів для їх мінімізації, а також постійна необхідність адаптації до нових економічних реалій. Водночас, відсутність ефективної стратегії управління ризиками може призвести до значних фінансових втрат, що в свою чергу негативно позначиться на загальній стабільності підприємства. З огляду на це, розробка та впровадження сучасних методів оцінки і управління фінансовими ризиками є ключовим завданням для будь-якого бізнесу, який прагне забезпечити свою фінансову стабільність та успіх на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика управління фінансовими ризиками перебуває у фокусі уваги багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, що свідчить про її актуальність і значущість у сучасних умовах. Журавка Ф.О. та Журавка О.С. [1] здійснили фундаментальний аналіз методологічних підходів до управління фінансовими ризиками підприємства, визначивши ключові стратегії мінімізації ризикових ситуацій та їх практичну реалізацію.

Томашук І. [2] наголосив на ролі фінансових ризиків у забезпеченні сталого функціонування економічних суб'єктів, акцентуючи увагу на необхідності комплексного підходу до ризик-менеджменту. Балдинюк В. [3] у своєму дослідженні представив практичні механізми зниження ризиків господарської діяльності підприємств, що сприяють зменшенню їх негативного впливу на фінансову стійкість.

Марусяк Н.Л. [4] розкрила особливості впливу фінансових ризиків на фінансовий стан підприємств, підкресливши важливість їх ефективного управління у забезпеченні стабільного розвитку бізнесу. Серед зарубіжних досліджень варто відзначити роботи Dafri W. та Al-Qaruty R. [5], які досліджували виклики та можливості цифрової трансформації фінансового ризик-менеджменту в умовах кризових ситуацій.

Важливе значення має дослідження Remesh A. [6], присвячене застосуванню інструменту Value at Risk (VaR) для оцінки фінансових ризиків, що надає ґрунтовний аналіз кількісних методів вимірювання ризиків. Значний внесок у розвиток теоретичних і практичних підходів до класифікації ризиків і розробки механізмів їх управління зробили Подольчак Н.Ю. [7], а також Грачов В.І. і Коюда Т.П. [8]. Їхні дослідження заклали теоретичну основу для подальших наукових розвідок у цій сфері.

Аналіз наукових джерел засвідчує високу актуальність проблеми управління фінансовими ризиками в умовах динамічного ринкового середовища. Це зумовлює необхідність розробки комплексних підходів до ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків, які враховують специфіку сучасних економічних умов та інструментарій цифрової трансформації.

Метою статті є дослідження сучасних підходів до управління фінансовими ризиками на підприємствах в умовах ринкової економіки, аналіз їхньої ефективності та розробка практичних рекомендацій для забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансові ризики, з якими стикаються підприємства, можна класифікувати на кілька основних категорій. Кредитний ризик виникає внаслідок можливості непогашення боргових зобов'язань контрагентами. Це ризик, що може призвести до фінансових втрат для підприємства [5]. Валютний ризик пов'язаний із зміною валютних курсів, що може вплинути на вартість активів і зобов'язань у іноземних валютах. Цей ризик особливо актуальний для компаній, які ведуть міжнародну торгівлю. Ринковий ризик включає ризики, пов'язані зі змінами в цінах на активи, такі як акції, облігації та товари; динаміка ринку може негативно вплинути на вартість портфеля підприємства. Операційний ризик виникає внаслідок внутрішніх процесів, систем або людських помилок, що можуть призвести до фінансових втрат, охоплюючи широкий спектр можливих проблем — від технічних збоїв до неефективного управління. Ліквідний ризик

стосується можливості підприємства виконати свої фінансові зобов'язання без значних втрат, оскільки низька ліквідність може призвести до фінансової кризи [6].

Рис. 1. Типи фінансових ризиків

Джерело: побудовано авторами на основі [10]

Управління фінансовими ризиками передбачає застосування різних методів оцінки для забезпечення ефективного моніторингу та мінімізації можливих втрат. Якісні підходи, такі як експертні оцінки та SWOT-аналіз, дозволяють виявити потенційні ризики на основі досвіду та суб'єктивних суджень фахівців. Це особливо корисно на ранніх етапах аналізу, коли доступних точних даних ще недостатньо для використання більш складних методів. Наприклад, експертні оцінки часто використовуються для прогнозування ризиків у нестабільних чи нових сферах бізнесу, де важко передбачити ситуацію за допомогою лише статистичних даних [2].

Кількісні підходи базуються на аналізі даних та статистичних моделях, що дозволяють точніше визначити ймовірність виникнення ризиків та їх фінансовий вплив. Одним з таких підходів є метод VaR (Value at Risk) [7], який дозволяє оцінити максимальний потенційний збиток на певному рівні ймовірності в заданому часовому проміжку. Цей метод є дуже корисним для аналізу фінансових ризиків у портфелі активів, де необхідно враховувати багато факторів одночасно, таких як зміни ринкових цін, валютні коливання чи зміни процентних ставок [3].

Комбіновані підходи поєднують як якісні, так і кількісні методи для досягнення більш точних результатів. Наприклад, сценарний аналіз дозволяє оцінити вплив різних економічних умов на фінансові результати підприємства, що є важливим для розробки стратегій управління ризиками в умовах невизначеності. Цей метод може бути корисним при плануванні на довгострокову перспективу, де необхідно враховувати різні економічні сценарії, від оптимістичних до песимістичних [4].

Застосування цих підходів у комплексі дозволяє створити гнучку і надійну стратегію управління ризиками, що адаптується до різних зовнішніх і внутрішніх змін у бізнес-середовищі.

Рис. 2. Методи оцінки фінансових ризиків

Джерело: побудовано авторами на основі [2]

Застосування цих методів дозволяє компаніям не тільки знижувати потенційні фінансові ризики, а й забезпечувати стабільність на довгострокову перспективу. Наприклад, диверсифікація активів дозволяє зменшити залежність від одного виду інвестицій, тим самим знижуючи ймовірність значних фінансових втрат при зміні ринкових умов. Страхування ризиків, у свою чергу, дає змогу компаніям компенсувати можливі збитки від неочікуваних подій, таких як природні катастрофи чи технологічні аварії [2].

Фінансові деривативи, такі як опціони та ф'ючерси, є важливим інструментом для захисту від коливань на фінансових ринках. Завдяки їм компанії можуть зафіксувати ціни на певні активи або контракти, що допомагає знизити невизначеність щодо майбутніх витрат та доходів [5]. Таким чином, ефективний ризик-менеджмент не лише знижує ймовірність фінансових збитків, а й допомагає зберігати стабільність і довгострокову конкурентоспроможність компанії.

Дослідження кейсів впровадження ризик-менеджменту в таких компаніях, як глобальні корпорації в галузі енергетики чи фінансів, показують реальні результати. Вони продемонстрували, як використання цих стратегій дозволяє швидко реагувати на зміни на ринку і мінімізувати можливі збитки. Ретельний аналіз ризиків і впровадження відповідних інструментів допомагає компаніям не тільки виживати в умовах невизначеності, а й досягати стійкого зростання [6;9] (таблиця1).

Таблиця 1

Методи управління фінансовими ризиками

Інструменти	Опис	Особливості
Уникнення ризику	Повна відмова від ризикованих операцій, які мають високий рівень ризику.	Знижує ризики до нуля, але може обмежувати можливості отримання прибутку.
Лімітація концентрації ризику	Встановлення внутрішніх фінансових нормативів для уникнення критичних рівнів ризику.	Простий і економічний механізм управління ризиками.
Хеджування	Використання фінансових інструментів (деривативів) для зниження впливу ринкових коливань.	Ефективний, але потребує витрат на комісії та премії по опціонах.
Диверсифікація	Розподіл активів між різними інструментами або ринками для мінімізації несистематичних ризиків.	Ефективна для портфельних ризиків, але обмежена щодо систематичних ризиків.
Розподіл ризиків	Передача частини ризиків партнерам, які мають ефективніші способи їх нейтралізації.	Зменшує фінансове навантаження на підприємство.
Самострахування	Резервування фінансових ресурсів для покриття збитків у разі реалізації ризику.	Підвищує фінансову незалежність, але потребує додаткових резервів.
Страховання фінансових ризиків	Передача ризиків страховику за умови сплати страхових премій.	Забезпечує повний захист, але збільшує витрати компанії.

Джерело: побудовано авторами на основі [11]

Зовнішні умови, такі як економічна ситуація і політична стабільність, мають значний вплив на управління фінансовими ризиками. Макроекономічні умови, зокрема зміни в інфляції, процентних ставках і валовому внутрішньому продукті, можуть впливати на ліквідність і здатність підприємства виконувати зобов'язання [6]. Політична нестабільність може призвести до непередбачуваних ризиків, таких як зміни в регуляціях або навіть націоналізація активів. Глобалізація забезпечує нові можливості, але й створює додаткові ризики, пов'язані з міжнародними операціями, валютними коливаннями та змінами в торговельних угодах. Зокрема, коливання валютних курсів можуть призвести до фінансових втрат або вигод залежно від того, як підприємства управляють своїми валютними позиціями. Крім того, зміни в міжнародних торгових угодах, такі як введення нових мит або санкцій, можуть значно вплинути на фінансові результати компаній, що здійснюють експортно-імпорتنі операції(рис3).

Рис. 3. Вплив зовнішніх факторів на фінансові ризики

Джерело: побудовано авторами на основі [3]

Таким чином, управління фінансовими ризиками в умовах ринкової економіки вимагає комплексного підходу, що враховує як внутрішні, так і зовнішні фактори.

Внутрішні фактори включають організаційну структуру підприємства, його фінансові стратегії, рівень кваліфікації персоналу та технологічні можливості [4]. Наприклад, якість управлінських рішень, що базуються на точному аналізі ризиків, може суттєво вплинути на фінансову стабільність підприємства. Чим вищий рівень інформаційної підтримки і аналітики, тим більш обґрунтованими можуть бути рішення, що знижують ризики.

Зовнішні фактори також грають ключову роль у формуванні ризиків. Економічні умови, такі як зміни в інфляції, валютних курсах і процентних ставках, можуть істотно впливати на фінансовий стан підприємств [5]. Політична нестабільність, зміни в законодавстві або нові регуляції можуть призвести до непередбачуваних витрат або втрат. Наприклад, підприємства, які мають міжнародні операції, повинні враховувати ризики, пов'язані з політичними змінами в країнах-партнерах, що може вплинути на їхні фінансові результати.

Комплексний підхід до управління фінансовими ризиками передбачає інтеграцію різних інструментів і методів, а також постійний моніторинг і оцінку ризиків. Це може включати впровадження сучасних технологій, таких як системи автоматизованого ризик-менеджменту, аналітичні платформи для прогнозування

ризиків, а також регулярні навчання для персоналу, щоб вони могли оперативно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі.

Процес управління фінансовими ризиками включає широкий спектр дій, який у систематизованому вигляді може бути представлений як послідовність наступних етапів (рис.4):

- ідентифікація – усвідомлення ризику та визначення його причин.
- квантифікація – вимірювання та оцінка ризику.
- мінімізація – зменшення ризиків за допомогою певних управлінських методів.

- моніторинг – постійний контроль за рівнем ризику.

Розглянемо зазначені етапи більш детально(рис4). Ідентифікація. Ця процедура полягає в установленні переліку основних видів ризику, що притаманні саме цьому підприємству:

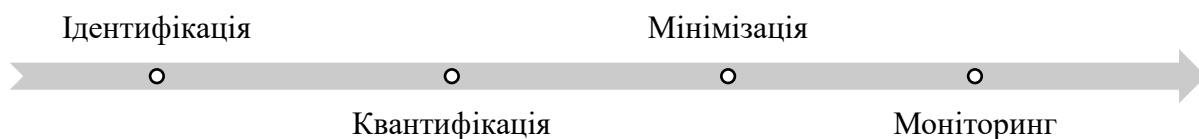

Рис. 4. Процес управління фінансовими ризиками

Джерело: побудовано авторами на основі [1]

По-перше, складається список можливих внутрішніх ризиків, які залежать від організації роботи підприємства. До них можуть належати такі проблеми, як низька кваліфікація працівників або відсутність практичного досвіду. По-друге, визначаються зовнішні ризики, які не пов'язані лише з діяльністю підприємства, а також з економічною ситуацією в країні. Це можуть бути ризики, пов'язані з інфляцією, податками або процентними ставками. Хоча підприємство не може змінити ці фактори, воно може передбачити їх появу і зменшити фінансові втрати. По-третє, формується загальний портфель ризиків, який включає як внутрішні, так і зовнішні ризики, пов'язані з діяльністю підприємства [1].

Крім того, важливою складовою є комунікація між різними підрозділами підприємства, що дозволяє обмінюватися інформацією про ризики та своєчасно вживати заходів для їх мінімізації. Злагожене управління ризиками не лише підвищує фінансову стійкість підприємства, але й зміцнює його конкурентні позиції на ринку, адже здатність швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі є важливим фактором успіху в сучасній бізнес-середовищі.

Ризик-менеджмент відіграє ключову роль у виявленні, пом'якшенні та ліквідації негативних наслідків кризових ситуацій, забезпечуючи стабільність і розвиток підприємства. Стратегія ризик-менеджменту охоплює послідовні заходи, спрямовані на ідентифікацію ризиків, їх оцінку, своєчасне попередження, зниження впливу та повне подолання криз різного характеру.

Основна мета впровадження цифрових інструментів у ризик-менеджменті є забезпечення оперативного реагування на ризики, вихід на нові ринки, створення інноваційних каналів продажів та рішень, які сприяють генерації нового доходу і збільшують вартість компанії. Використання таких інструментів дозволяє підприємствам не лише подолати кризові ситуації, але й зміцнити свої позиції на ринку. У таблиці 2 наведено основні цифрові інструменти з прикладами їх використання та ефективності.

Таблиця 2

Приклади використання цифрового інструментарію в процесі ризик-менеджменту підприємства

Цифровий інструмент	Функціонал та переваги	Приклад використання	Ефективність
ERP-системи	Інтеграція даних про всі бізнес-процеси, автоматизація управління фінансовими ризиками, зменшення помилок.	Nestlé - моніторинг фінансових ризиків і ланцюгів постачання.	Підвищення операційної ефективності на 25%, скорочення витрат через зменшення фінансових помилок.
Системи аналітики	Аналіз великих обсягів даних, візуалізація ризиків, побудова прогнозів на основі історичних даних.	Coca-Cola - оцінка фінансових ризиків у реальному часі.	Оптимізація управлінських рішень на 30%, виявлення потенційних ризиків до їх впливу на діяльність.
Програмні рішення для прогнозування	Оцінка та моделювання ризиків, побудова сценаріїв «що якщо».	JP Morgan - оцінка кредитних ризиків і прогнозування дефолтів.	Зниження втрат від кредитного ризику на 20%, швидке реагування на ринкові зміни.
Технології ШІ та машинного навчання	Виявлення прихованих ризиків, автоматизований аналіз і оцінка складних даних.	Amazon - прогнозування попиту та ризиків ланцюгів постачання.	Зменшення фінансових втрат через перебої в постачанні на 15%, підвищення точності прогнозів.
Інструменти для кібербезпеки	Захист від фінансових ризиків, пов'язаних із кібератаками, виявлення загроз у реальному часі.	Microsoft - захист фінансових транзакцій від шахрайства.	Зменшення фінансових втрат від кібератак на 40%, зниження часу на реагування на загрози.
CRM-системи	Управління ризиками клієнтів, моніторинг кредитоспроможності та оцінка фінансових відносин.	Tesla - контроль платіжної дисципліни клієнтів і фінансових ризиків.	Підвищення рівня повернення заборгованості на 18%, зменшення дебіторської заборгованості.
Технології блокчейн	Забезпечення прозорості фінансових операцій, зниження ризиків шахрайства та несанкціонованих змін.	IBM - аудит фінансових транзакцій у партнерських мережах.	Підвищення довіри до фінансових операцій, скорочення витрат на аудит на 50%.

Джерело: побудовано авторами на основі офіційних сайтів компаній Nestlé, Coca-Cola, JP Morgan, Amazon, Microsoft, Tesla, IBM

Цифрові технології стають визначальною ознакою успішного бізнесу, що відрізняє його від компаній, які втрачають конкурентоспроможність і довіру споживачів.

Майбутнє бізнесу пов'язане з концепцією «розумного підприємства», яке ґрунтується на інтеграції смарт-обладнання, цифрових моделей усіх об'єктів та автоматизації бізнес-процесів. Ці технології, засновані на кіберфізичних системах

та інструментах повної автоматизації виробництва, формують основу четвертої промислової революції - Індустрії 4.0.

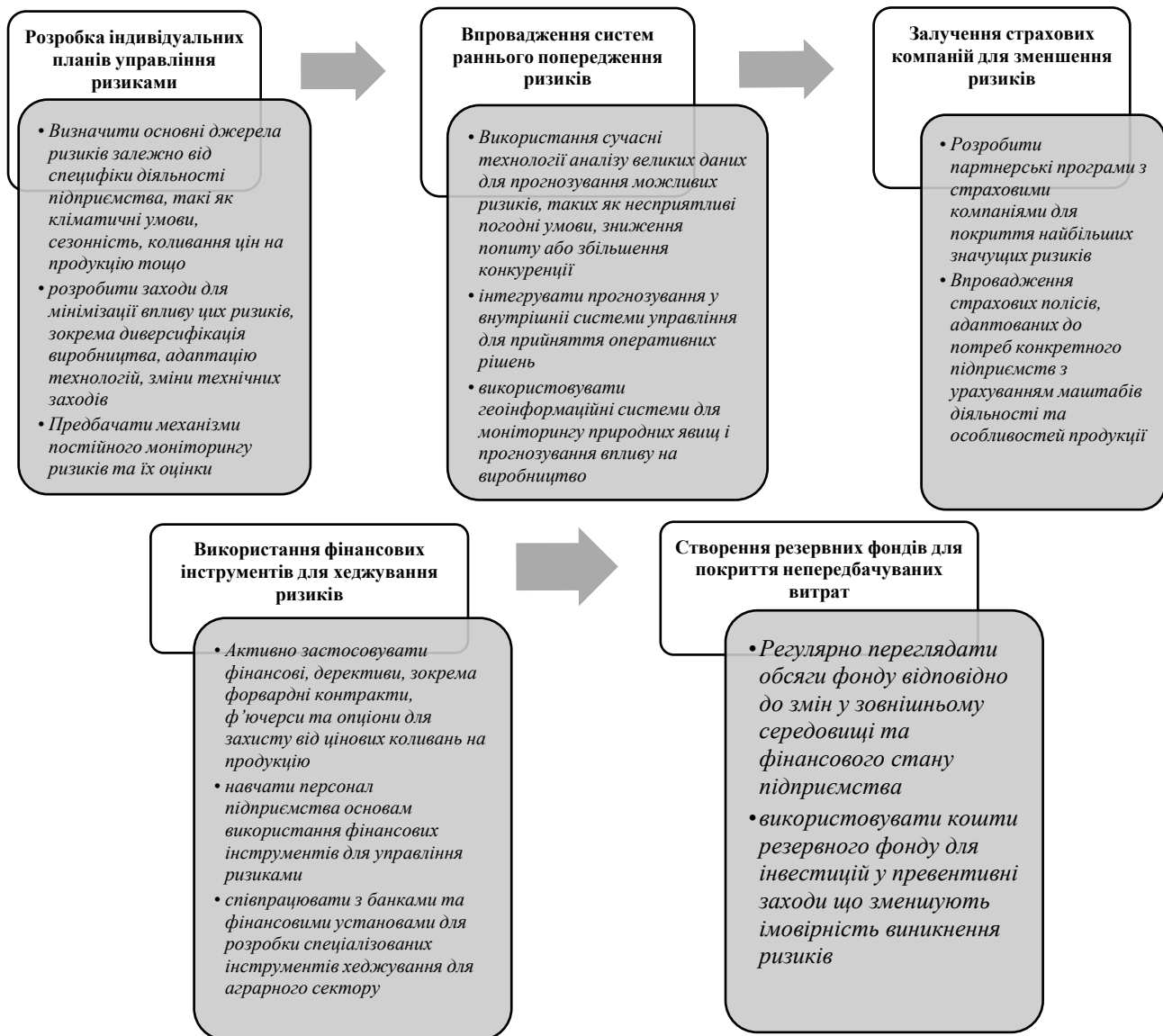

Рис. 5. Пропозиції алгоритму дій аграрних підприємств щодо управління ризиками

Джерело: побудовано авторами на основі власних досліджень

Таким чином, цифрові інструменти ризик-менеджменту забезпечують не лише подолання криз, але й підвищення ефективності діяльності підприємств, створюючи основу для їхньої стійкості та конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Проаналізовані дані створюють підґрунтя для формулювання конкретних пропозицій щодо управління ризиками на підприємствах, які мають бути спрямовані на адаптацію до специфіки їх діяльності, підвищення стійкості до зовнішніх та внутрішніх викликів, а також мінімізацію потенційних фінансових

втрат. З метою досягнення зазначених цілей розроблено алгоритм дій у разі виникнення ризикованих фінансових ситуацій на аграрних підприємствах. Цей алгоритм передбачає послідовність заходів, які враховують ключові аспекти управління ризиками, такі як моніторинг, оцінка, попередження та нейтралізація наслідків ризиків. Візуалізація цього алгоритму представлена на рис. 5. Запропонований підхід дозволяє підприємствам більш ефективно реагувати на ризики, зменшуючи їх вплив на фінансовий стан та забезпечуючи довгострокову стабільність і конкурентоспроможність.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження підтвердило, що фінансові ризики є невід'ємною складовою діяльності підприємств, які функціонують в умовах ринкової економіки. Основними видами фінансових ризиків є кредитний, валютний, ринковий, операційний та ліквідний ризики. Кожен з них має свої специфічні характеристики та вплив на фінансовий стан підприємств, що потребує відповідного підходу до їх управління. Управління фінансовими ризиками передбачає комплексний підхід, що включає якісні, кількісні та комбіновані методи оцінки. Застосування таких інструментів, як SWOT-аналіз, метод VaR, сценарний аналіз, диверсифікація, хеджування та страхування, дозволяє ефективно ідентифікувати, оцінювати та мінімізувати вплив ризиків на фінансову стабільність підприємства.

Встановлено, що успішне управління фінансовими ризиками вимагає врахування зовнішніх і внутрішніх факторів. Зовнішні фактори, такі як економічна ситуація, політична стабільність, глобалізація, зміни валютних курсів та регуляторних умов, можуть суттєво впливати на ризик-профіль підприємства. Водночас внутрішні фактори, зокрема організаційна структура, кваліфікація персоналу, фінансові стратегії та технологічні можливості, також відіграють ключову роль у формуванні здатності підприємства реагувати на ризики.

Одним із важливих результатів дослідження є висновок про необхідність інтеграції сучасних технологій в управління фінансовими ризиками. Використання аналітичних платформ, автоматизованих систем ризик-менеджменту та регулярне навчання персоналу сприятимуть підвищенню точності аналізу, прогнозування ризиків і розробки стратегій для їх мінімізації.

Перспективи подальших досліджень включають розробку та впровадження більш гнучких і адаптивних моделей управління фінансовими ризиками, які враховують швидкі зміни зовнішнього середовища. Особливу увагу слід приділити вивченню впливу глобальних трендів, таких як цифровізація, економічна нестабільність, екологічні ризики та зміни в міжнародних торговельних угодах, на фінансові ризики підприємств. Крім того, перспективним напрямом є дослідження практичного досвіду впровадження систем управління фінансовими ризиками у провідних компаніях різних галузей, що дозволить адаптувати найкращі практики для місцевих умов.

Список використаних джерел

1. Журавка Ф. О., Журавка О. С. Методологічні підходи до управління фінансовими ризиками підприємства. *Вісник української академії банківської справи*. 2006. № 2(21). С.42-47.
2. Методи оцінки фінансових ризиків. *Бібліотека економіста*. URL: <https://library.if.ua/book/52/3813.html> (дата звернення: 27.11.2024).
3. Фактори, що зумовлюють ризик. *Pidru4niki*. URL: https://pidru4niki.com/86194/ekonomika/faktori_zumovlyuyut_rizik (дата звернення: 27.11.2024).
4. Томашук І., Томашук І. Управління фінансовими ризиками підприємства як складова забезпечення сталого функціонування суб'єкта економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64> (дата звернення: 27.11.2024).
5. Хеджування справедливої вартості, грошових потоків, валютних ризиків. *Pidru4niki*. URL: https://pidru4niki.com/92698/ekonomika/hedzhuvannya_spravedlivoyi_vartosti_g_roshovih_potokiv_valyutnih_rizikiv (дата звернення: 27.11.2024).
6. Балдинюк В. Управління ризиками господарської діяльності підприємства та шляхи їх зниження. *Економіка та суспільство*. 2023. № 57. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-1> (дата звернення: 27.11.2024).
7. Remesh A. Value At Risk : Definition, How it Works, History, and Methods of Calculating. *Strike*. URL: [https://www.strike.money/stock-market/value-at-risk#:~:text=Value%20at%20Risk%20\(VaR\)%20is,that%20can%20influence%20investment%20outcomes](https://www.strike.money/stock-market/value-at-risk#:~:text=Value%20at%20Risk%20(VaR)%20is,that%20can%20influence%20investment%20outcomes) (date of access: 28.11.2024).
8. Dafri W., Al-Qaruty R. Challenges and opportunities to enhance digital financial transformation in crisis management. *Social Sciences & Humanities Open*. 2023. Vol. 8, № 1. P. 100662. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100662> (дата звернення: 27.11.2024).
9. Марусяк Н. Л. Фінансові ризики та їх вплив на фінансовий стан підприємства. *Efektivna ekonomika*. 2024. № 1. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.39> (дата звернення: 27.11.2024).
10. Подольчак Н. Ю. Управління фінансовими ризиками на підприємствах. *Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Сер. Економічні науки*. 2001. № 3. С. 275–279.
11. Грачов В. І., Коюда Т. П. Класифікація ризиків та управління ними. *Фінанси України*. 2002. № 10. С. 56-61.

References

1. Zhuravka, F. O., & Zhuravka, O. S. (2006). Methodological approaches to the management of financial risks of the enterprise. *Bulletin of the Ukrainian Academy of Banking*, 2(21), 42-47 [in Ukrainian].

2. Methods of financial risk assessment. Library of the economist. (2024). <https://library.if.ua/book/52/3813.html> [in Ukrainian].
3. *Factors that determine risk.* Pidru4niki. https://pidru4niki.com/86194/ekonomika/faktori_zumovlyuyut_rizik [in Ukrainian].
4. Tomashuk, I., & Tomashuk, I. (2022). Financial risk management of an enterprise as a component of ensuring the sustainable functioning of an economic entity. *Economy and society*, 39. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64> [in Ukrainian].
5. *Hedging of fair value, cash flows, currency risks.* (2024). Pidru4niki. https://pidru4niki.com/92698/ekonomika/hedzhuvannya_spravedlivoyi_vartosti_groshovih_potokiv_valyutnih_rizikiv [in Ukrainian].
6. Baldynyuk, V. (2023). Management of risks of economic activity of the enterprise and ways of their reduction. *Economy and society*, 57. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-1> [in Ukrainian].
7. Remesh, A. (2024). *Value At Risk: Definition, How it Works, History, and Methods of Calculating.* Strike. [https://www.strike.money/stock-market/value-at-risk#:~:text=Value%20at%20Risk%20\(VaR\)%20is,that%20can%20influence%20investment%20outcomes](https://www.strike.money/stock-market/value-at-risk#:~:text=Value%20at%20Risk%20(VaR)%20is,that%20can%20influence%20investment%20outcomes)
8. Dafri, W., & Al-Qaruty, R. (2023). Challenges and opportunities to enhance digital financial transformation in crisis management. *Social Sciences & Humanities Open*, 8, 1, 100662. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100662>
9. Marusyak, N. L. (2024). Financial risks and their impact on the financial condition of the enterprise. *Efektivna ekonomika*, 1. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.39> [in Ukrainian].
10. Podolchak, N. Y. (2001). Financial risk management at enterprises. *Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka Volyn State University. Series: Economic Sciences*, 3, 275-279 [in Ukrainian].
11. Grachev, V. I., & Koyuda, T. P. (2002). Classification of risks and their management. *Finansy Ukrainy*, 10, 56-61 [in Ukrainian].

Надходження рукопису до журналу: 09.12.2024

Прийнято до друку рукопис після рецензування: 21.12.2024

Дата публікації: 26.12.2024